Дејан В. Поповић
Ваљево
dejan.popovic0@gmail.com

ТУЖБА УБСКОГ ТРГОВАЧКОГ УДРУЖЕЊА ПРОТИВ МИХАИЛА ПОПОВА

Апстракт: Убско трговачко удружење тужило је Поглаварству среза тамнавског руског избеглицу Михаила Попова због незаконитог држања трговине у овом крају. На који се начин тужени бранио и како је завршен овај судски процес, тема је овог рада.

Кључне речи: Михаило Попов, тужба, уверење трговачке коморе, пресуда, жалба Попова, пресуда Првостепеног суда

За време грађанског рата у Русији 1917-1922 године око 43.000 руских избеглица доспело је на територију Краљевине СХС. Велики број њих се уз дозволу државних власти населио у источни део Краљевине.[1] Неки од њих доселили су се у Ваљево, као и широм ваљевског округа.[2] Кретање руског становништва у Краљевини је било велико. С обзиром на то да су у земљу долазили богатији појединци и припадници руске интелектуалне елите, релативно су брзо добијали послове и у државној администрацији младе Краљевине.[3] Било је и оних који су покушали да се баве трговином и занатима. Један од таквих је био и Михаило

[1] Више о овој теми види: М. Јовановић, *Досељавање руских избеглица у Краљевину СХС 1919-1924*, књ. 1, Београд, 1996.

[2] М. Радојчић, *Руске избеглице у Ваљеву и околини*, Колубара, Велики народни календар за просту 2001. годину, стр. 222-234, Колубара, Ваљево, 2001. и Д. В. Поповић, *Помоћ руским избеглицама у ваљевском крају 1920-1922. години*, Гласник МИАВ-а бр. 54, Ваљево, 2020, стр. 93-103

[3] Од цивилних избеглица највише је било интелектуалаца – око 65% и то највише професора, инжењера, лекара, архитеката – нап. аут

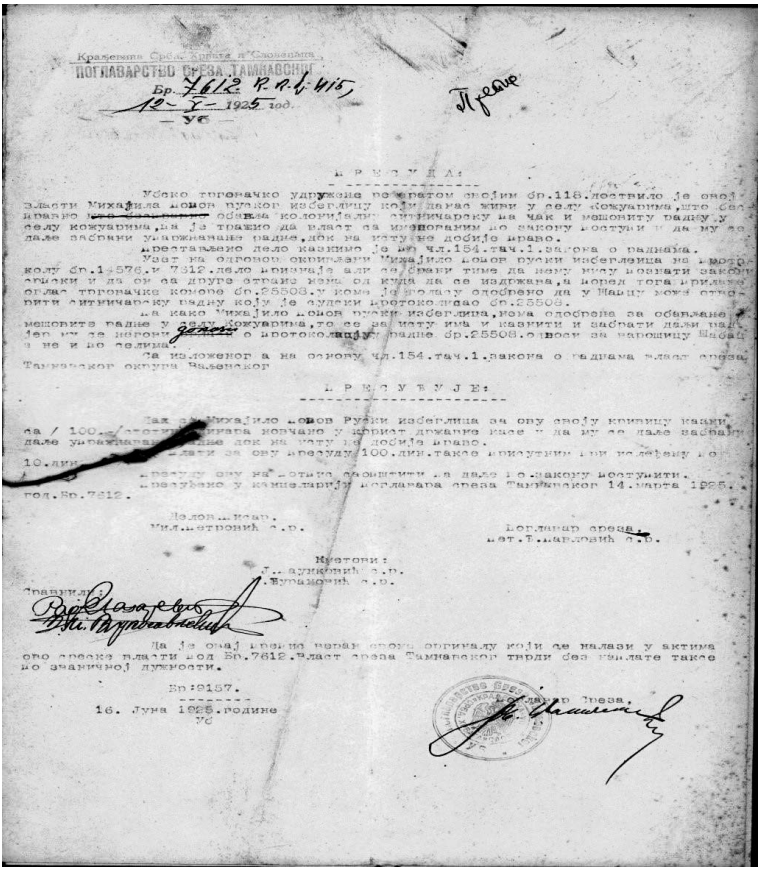
Попов, руски избеглица, који је отворио малу радњу мешовите робе у убском селу Кожуар.[4]

Убско трговачко удружење тужило је априла 1925. године овог руског трговца Поглаварству Среза тамнавског на Убу да у атару села Кожуар бесправно држи трговину колонијалне и мешовите робе. Удружење је од надлежних власти тражило да се Попову забрани даљи рад, јер представља нелојалну конкуренцију другим трговцима у убском крају. Наводило се да дотични не плаћа државне порезе. У допису је тражено да Попов плати високу казну те да не може да се бави трговином све док не добије законско право на обављање ове врсте делатности. По актима Поглаварства ово дело трговца Попова било је кажњиво по члану 154. тач. 1 Закона о радњама. Окривљени Попов се бранио тиме да му нису били познати закони Државе, истичући да нема од чега да се издржава. Том приликом поднео је надлежним властима уверење трговачке коморе бр. 25508 да у вароши Шапцу може да отвори ситничарску (мешовиту) трговачку радњу. У поступку против Попова сведочили су и поједини убски трговци. Поглаварство је било становишта да су докази које је Попов приложио валидни али за варош Шабац, где Попов може да се бави трговином, а да нема одобрење надлежних власти да држи тровинску мешовиту радњу у селу Кожуарима, које припада тамнавском срезу. Стога му се забрањивао даљи рад, док не добије адекватна документа. Кажњен је и са 100 динара у корист државне касе, као и плаћањем судске таксе сведоцима при ислеђењу. Поглаварство се са своје стране одрекло наплате таксе по званичној дужности. Пресуда Поглаварства је службено печатирана, оверена од надлежних, те коначно дата на увид и потпис Попову 14. маја 1925. године.[5]

Михаило Попов упутио је жалбу Поглаварству среза тамнавског, које је на поновљеном већању 16. јуна исте године потврди-

[4] О Михаилу Попову, руском избеглици немамо скоро никаквих биографских података. Ово мало штурих података добили смо углавном на основу документа потхрањеног у Међуопштинском историјском архиву у Ваљеву - нап. аут

[5] Акт је заведен под редним бројем 7612 у канцеларији Поглаварства среза тамнавског, а оверили су га деловодни писар Мил. Петровић и кметови Ј. Паунковић и С. Ђурановић. Документ је оверен потписом поглавара среза Пет. Т. Павловића – нап. аут

Краљевина Срба Хрвата и Словенаца
ПОГЛАВАРСТВО СРЕЗА ТАМНАВСКОГ
Бр. 7612 Р.в.б.415
12- V - 1925 год.
— Уб —

Прече

Д Р У Г О Д У К А:

Убско трговачко удружење поврагом својим бр.118.поднело је овој власти Михаила Попов руског избеглицу који данас живи у селу Кокуњима,што се иначе ——— обавља колико јавну, ситничарску па чак и мешовиту радњу у селу Кокуњима,да је тражило да власт да упутствима по закону поступи и да му за даље вршење ових радња,док на то буде добио право.

Кривично дело казнимо је по чл.154.тач.1.закона о радњама.

Узет на одговор окривљени Михајило Попов руски избеглица на протоколу бр.11576.и 7612.дело покренуто али се бави тиме да њему није познати закони прописи и да он за другу страну зна од куда да се издржава,и поред тога пријавом органа трговачке коморе бр.25508.у коме је поднет одобрено да у Шапцу може отворити ситничарску радњу коју је судски протоколисао бр.25508.

Па како Михајило Попов руски избеглица,нема одобрење за обављање мешовите радње у селу Кокуњима,то се на њега има и казнити и забрати даљи рад,јер им се нарочи ——— о протоколисању радње бр.25508.односи за нарочицу Шапац а не и по селима.

За изложеног а на основу чл.154.тач.1.закона о радњама власт среза Тамнавског окружа Ваљевског

Д Р Е С У В У Ј Е:

Јак ——— Михајило Попов Руски избеглица за ову своју кривицу казни са / 100.- /стотина/ динара новчано у корист државне касе и да му се даље вршењ даље удржавање ——— док на њу не добије право.

10.дин. ——— плати за ову пресуду 100.дин.таксе приступни дин надлежну по

Пресуду ову на ——— жалити се даље по закону поступити.

Пресуђено у канцеларији поглавара среза Тамнавског 14.марта 1925. год.Бр.7612.

Деловођа:
Мил.Петровић с.р.

Поглавар среза:
Лаз.Т...ковић с.р.

Кметови:
Ј..ауковић с.р.
Вукомановић с.р.

Тражи:

Да је овај трећи напад ——— оптужбу који се налази у актима ово среско платити под Бр.7612.Власт среза Тамнавског тврди ова наплате таксе по званичној дужности.

Бр:9157.
16. Јуна 1925.године
Уб

Поглавар Среза.

Факсимил документа суда тамнавског

ло претходно решење.[6] Жалбу на пресуду тамнавског Поглаварства упутио је Првостепеном суду у Ваљеву дана 24. јуна 1925. године. Првостепени суд тражио је сва акта предмета од убског Поглаварства у циљу даљег разматрања и решења.[7] Дана 30. јуна 1925. године Првостепени суд одбацио је раније пресуде Поглаварства под редним бр. 7612 и 9157, јер се није правилно формулисао параграф 15 и 16 полицијске уредбе, као и члан 154 Закона о радњама. Према судијама Првостепеног суда руски избеглица Михаило Попов није могао да буде кажњен са 100 динара, из

[6] У документима стоји србизирано име Михајло. Сам акт (у препису) се налази на четири странице – нап. аут

[7] Документ Поглаваства водио се под ред. бр. 9157 од 16. јуна 1925. године. Потписали су га равнатељи Рајко Лазаревић и М. Вукосављевић – нап. аут

три разлога. Први, што сведоци оптуженог Попова нису ваљано испитани. Друго, што Поглаварство није усвојило одбрану оптуженог да је добио одобрење од надлежне коморе и по истом је протоколисао своју радњу код шабачког Првостепеног суда, па према томе овде није стајала повреда члана 154 Закона о радњама. Треће, што Поглаварство убско при доношењу пресуде није узело у обзир чл. 87 Закона о таксама.[8]

Решење пресуде израђено је у три примерка: два су послата дотичним судовима, а трећи ослобођеном Попову. Иста су потписана, печатирана и заведена дана 2. јула 1925. године.[9]

Резиме

Михаило Попов, руски избеглица и трговац тужен је 1925. године од Убског трговачког удружења Поглаварству Среза тамнавског да бесправно држи у овом атару трговачку радњу, те да се казни због нелојалне конкуренције и неплаћања пореза. Том приликом, оптужени је Суду приложио документацију да може отворити ситничарску трговачку радњу. Међутим, документ није уважен, те је исти од Среза тамнавског осуђен на плаћање казне. Попов се потом жалио Првостепеном суду у Ваљеву, који је одбацио одлуке претходног Суда.

[8] Судије Првостепеног суда у овом процесу били су Ж. Ненадовић и Св. Вукотић, а предмет је заведен под редним бр. 18667. Колегијум судија је у расправи изнео мишљење да подрињска област са центром у Шапцу и ваљевска област са центром у Ваљеву припадају заједничком законодавству исте државе, које није подложно партикуларистичким тенденцијама, те да закони исте државе владају на целој њеној територији - нап. аут

[9] Међуопштински историјски архив Ваљево (МИАВ), Фонд: А.2.1.118. Окружни суд (ОС), 1925. година, неинвентарисана грађа, зав. под бр. Ф-40-19/25. Акта пресуде су заведена од стране писара А. Марковића. Није нам познато да ли је Попов наставио са започетом трговином - нап. аут

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА

Архивски извори

- Међуопштински историјски архив Ваљево
- Фонд: А.2.118. Окружни суд Ваљево (ОС), 1925. година, неинвентарисана грађа, 1 кутија

Литература

- Јовановић Мирослав, *Досељавање руских избеглица у Краљевину СХС 1919-1924*, Београд, 1996.
- Поповић В. Дејан, *Помоћ руским избеглицама у ваљевском крају 1920-1922*, Гласник бр. 54, МИАВ, Ваљево, 2020, стр. 93-103
- Радојчић Милорад, *Руске избеглице у Ваљеву и околини*, Колубара, Велики народни календар за просту 2001. годину, Ваљево, стр. 222-234